

Daria Kołodziejska

Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie

ZACHODNIA STRAŻ OBYWATELSKA 1920-1921 W WOJNIE POLSKO-BOLSZEWICKIEJ

Groźna sytuacja polityczno-wojskowa doprowadziła latem 1920 r. do głębokiego kryzysu państwowości polskiej; spowodowała upadek prawicowo-centrowego rządu Leopolda Skulskiego. Trwające około trzech tygodni przesilenie gabinetowe zostało zakończone utworzeniem 23 czerwca 1920 r. ponadpartyjnego gabinetu z Władysławem Grabskim na czele. Wskutek niepomyślnego dla strony polskiej rozwoju sytuacji na froncie, z inicjatywy W. Grabskiego, 1 lipca 1920 r. Sejm uchwalil ustawę o utworzeniu Rady Obrony Państwa. Był to nadzwyczajny organ ustanowiony na czas trwania wojny polsko-rosyjskiej, którego rozległe kompetencje polegały na decydowaniu o wszystkich sprawach związanych z jej prowadzeniem i zakończeniem. Radę Obrony Państwa uprawniono do wydawania rozporządzeń i zarządzeń, które za pośrednictwem Prezydenta Rady Ministrów składane były do zatwierdzenia Sejmowi.

W ramach podjętych wówczas gorączkowych przygotowań obronnych na obszarach Wielkopolski i Pomorza, które dotyczyły także bezpieczeństwa wewnętrznego, Rada Obrony Państwa wyraziła zgodę na realizację postulatu Wojciecha Trąmpczyńskiego w sprawie wyposażenia w broń cywilnej ludności Wielkopolski i Pomorza. Mocą swego rozporządzenia z 19 lipca 1920 r. powołała ona na obszarze byłej Dzielniczy Pruskiej Zachodnią Straż Obywatelską (ZSO)¹.

Utworzona formacja spełniać miała podobną rolę jak Straż Obywatelska powstała na innych obszarach państwa. Myśl powołania specjalnych oddziałów, zorganizowanych na wzór Straży Ludowej działającej na ziemiach zaboru pruskiego w okresie rewolucji listopadowej